

TÜRK MÜZİĞİNDE İZ BIRAKAN BESTKÂRLARDAN SELAHATTİN PINAR

Tugay AKSOY¹

1. Klasik Türk Müziği

Türlere özgü bir tür olan Klasik Türk Müziği 15. yüzyılda Osmanlılar döneminde saray çevresinde gelişmiş, 19. yüzyıla kadar sürekli gelişme göstermiştir. Ancak nota örnekleri 17. yüzyıldan itibaren görülmektedir. Yalnızca Türk müziğine özgü “koma”, aralıklı diziler yoluyla birçok makamlar yaratılmıştır. Her daim komalar olmasa da, klasik Türk müziği hatta Türk müziği denilince akla gelen ilk şey koma’dır. Komalar, Türk müziklerinin duygularını, hissiyatlarını güçlendiren ve aktarılmasını kolaylaştıran şeylerdir. Normalde batı müziği enstrümanlarında olmayan bir yöntem ile bir notayla diğer nota arasına 2-3 tane ara nota sıkıştırabilen çalgılar ile Türk müzikleri koma doludur.²

1900’lü yıllarda geleneksel Osmanlı/Türk müziğinin öğretimi ve aktarımı tamamen “meşk” adı verilen ve usta-çırak ilişkisi adı verilen sisteme dayanmaktadır. Notanın yokluğu ve öğrenimde de meşk yönteminin egemenliği birbirinden ayrılamaz bir bütün olarak düşünülebilir (Behar, 1998). Meşk yönteminde hafızada kalan eser sayısı önemlidir. Meşkte icra edilen eserler zorlaştıkça usta nezaretinde yapılan fasılların sayısı da artmaktadır. Hatta meşk yönteminde usta ile yapılan fasıl sayısından söz etmek geleneksel bir hal almıştır (Topal, 2002). Geleneksel Klasik Türk Müziği öncelikle bir ses müziği olarak oluşmuştur. Çoğu sözlü eserden oluşmasına rağmen küçük bir bölümü saz eserleridir. Saz eserlerinin büyük bir çoğunluğunun konum, statü ve işlevlerinin tanımı aslında sözlü eselere atfen yapılmıştır. Örnek olarak saz semaisi ya da başka bir saz eseri de, sözlü semailerden sonra fasılın bittiğini belirtir. Ya da şarkıların arasında giriş, geçiş taksimleri ya da ara taksim gibi gördükleri işlevlere göre isimler olarak aynı makamdaki eserlerin birinden diğerine geçişi sağlamak için tasarlananlar da bulunmaktadır (Behar, 1998).

¹ E mail: tugayaksoy23@gmail.com

² <https://www.erturgutsanatmerkezi.com/klasik-turk-muzigi/> ET: 03/10/2019

Tablo 4

Sıra No:	Rep.No:	Eserin İlk Dizesi:	Söz Yazarı:	Makam:	Tür:	Usûl:
62	1854	Bir deli gönlün var bir kırık sazın	Munis Faik Ozansoy	Neva	Şarkı	Aksak
63	4988	Gonca açmaz gül olmaz baharı yok gönlümün	Osman Nihat Akın	Neva	Şarkı	Aksak
64	4637	Geçti ömrüm yine hâlâ ben o bin dert ileyim	Vecdi Bingöl	Nihavent	Şarkı	Curcuna
65	5943	Hâlâ yaşıyor kalbimin en gizli yerinde	Zekâi Cankardeş	Nihavent	Şarkı	Türk Aksağı
66	9155	Sana gizli bir diyeceğim var	Vecdi Bingöl	Nihavent	Şarkı	Curcuna-Aksak
67	917	Ayrılık yarı ölmekmiş	Vecdi Bingöl	Nişaburek	Şarkı	Düyek
68	879	Aylar geçiyor sen bana hâlâ geleceksin	Burhan Bey	Rast	Şarkı	Curcuna
69	10204	Söylemek istesem gönlündekini	Vecdi Bingöl	Rast	Şarkı	Aksak
70	11093	Yalnız benim ol el yüzüne bakma sakın	Mustafa Nafiz Irmak	Rast	Şarkı	Curcuna
71	20133	Akşam oluşundan çözülür gönlüme derdin	Selim Aru	Rast	Şarkı	Aksak
72	6645	İlkbahar olmayınca bürünme ala gönül	Vecdi Bingöl	Tahirbuselik	Şarkı	Düyek
73	7185	Kız göğsüne taktığın o kan kırmızı güller	Mithat Ömer Karakoyun	Tahirbuselik	Şarkı	Aksak-Curcuna

KAYNAKLAR

- Şengül, Nihal(2005), “Selahattin Pınar Eserlerinin Bilgisayar Destekli İstatistiksel Değerlendirilmesi Ve Makamsal Analizi”, Kayseri, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Müzik Anabilim dalı, Yüksek Lisans Tezi.
- Arslan, Yusuf(2018), “Türk Sanat Müziği Şarkı Türü Üzerine Karşılaştırmalı Bir Araştırma”, Niğde, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Müzikoloji Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.
- Behar, Cem (1998), Aşk olmayınca meşk olmaz. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 1.Baskı.
- Topal, Burçin(2002), “Gıda-i Ruh İsimli Güfte Mecmuasının Günümüz Türkçesine Çevirisi Ve incelenmesi”, Sivas, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Müzik Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.
- Ergül, Serpil(2010), “Klasik Türk Müziği Ve Toplumsal Değişim”, İstanbul, Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Müziği Anasanat Dalı, Yüksek Lisans Tezi.
- İmik, Ünal; Haşhaş, Sinan (2016) “Türkiyede Müzisyen Olmak”, Gece Kitaplığı Yayınları, Ankara.
- Vehbi Tezcan /
<http://www.habergazetesi.com.tr/yazarlar/10557/selahattin-pinar-afife-jale-muthis-aski/>
<https://www.youtube.com/watch?v=SzZoIowEdRA&t=544s>

<https://listelist.com/selahattin-pinar-kimdir/>

<https://www.erturgutsanatmerkezi.com/klasik-turk-muzigi/>